

vrienden bedriegen; moet hij daarvoor huichelen en de wetten zijner Kerk met voeten treden: alles zal hij zich getroosten, want »il n'eut pas d'autre religion que celle qu'il etait de ses intérêts de suivre.»—

De Zwijger voorzag de moeilijkheden, die het verschil van godsdienst moest opleveren en was verzekerd van 's Konings stellige weigering; hij meende daarom Philips te moeten vleijen en hem diets te maken, dat hij nooit met ANNA in den echt zou treden, tenzij zij vooraf tot de katholieke Kerk ware overgegaan. Hij schreef een langen brief, waarin hij, als ware opregtheid hem aangeboren, zelf het bezwaar van godsdienst-verschil opperde, maar tevens op behendige wijze deed voorkomen, alsof het hof van Saxon alles aan den Prins overliet, zoodat Oranje naar welgevallen de noodzakelijke voorwaarde van het huwelijk kon bepalen, waarbij hij tevens de verklaring voegde, dat hij geen zaak der wereld zoozeer ter harte nam, »dan onze ware Katholijke godsdienst.» Deze brief kan een voorbeeld heeten van vleijenden stijl; de Prins schijnt zijn geheele hart daarin te hebben uitgestort; 't is niet zijn eigen verlangen, maar de aandrang zijner magen en vrienden, die hem aan een huwelijk doen denken; ook zij hadden zijn keuze geleid en hem de nicht van den Hertog AUGUST van Saxon aangeraden; de voordeelen van dat huwelijk zullen in ruimere mate den Koning zelven ten deel vallen, dan aan Oranje. Maar als een gehoorzaam onderdaan onderwerpt hij zich aan het wijze oordeel zijns vorsten, wien hij echter omtrent het punt van godsdienst de geruststellendste verzekeringen geven kan. Eindelijk, hij sluit met eenige berigten uit Duitschland en de onderwerping der Luthersche opstandelingen mede te deelen; hij weet niet of men op de belofte der ketters kan bouwen, maar meent het raadzaam hen door goedgunstigheid aan zich te verbinden. Ik deel den brief in zijn geheel mede; hij draagt geen dagteekening, maar blijkt, uit 't antwoord des Konings, op den 7^{den} Februari 1560 geschreven:

»Sire, je n'ay pas voulu délaisser de donner à cognoistre
 »à vostre Majesté, comme à celle à qui je suis tant obligé et
 »redevable, ung affaire qui m'importe beaucoup, qu'est